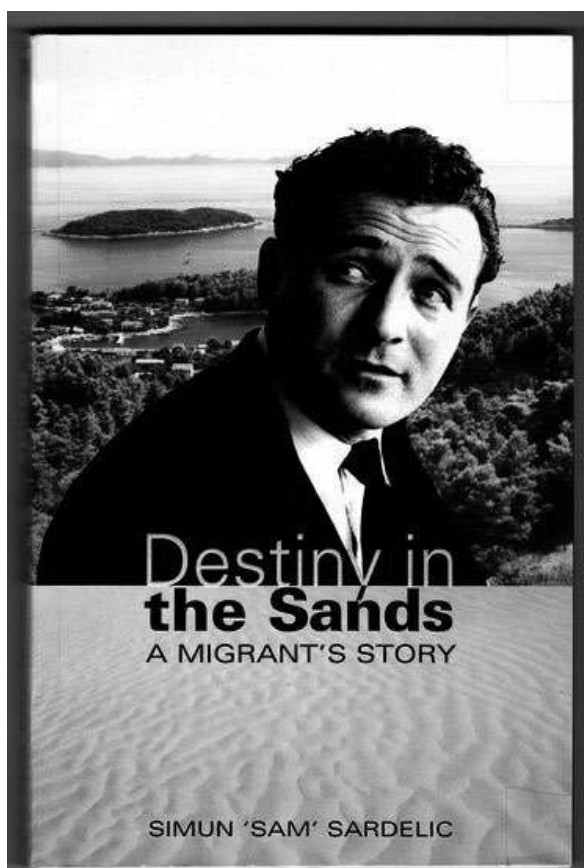

PRIVLAČNO I PITKO AUTOBIOGRAFSKO ŠTIVO

*Šimun Sam Sardelić: Destiny in the Sands –
a migrant's story (Carlisle, Western Australia:
Hesperia Press, 2008.)*

Tonko Barčot, Vela Luka - Žrnovo
tonko.barcot@dad.hr

Nisam puno očekivao uzimajući ovu knjigu u ruke, inače poklon luškog Australca, liječnika i pjesnika Franje Dragojevića. Blještava naslovnica me nije privlačila i činilo mi se da je to još jedna od autobiografija. No, prevario sam se. Sa svakom stranicom autor me iskreno i bez ideološke zadržke dublje uvlačio u kaotična zbivanja 20. st. i put o kojem smo toliko puta čuli i koji nas uvijek iznova privuče. I premda je prošlo više od desetljeća od tiskanja knjige, smatrao sam da zaslužuje prikaz i preporuku čitateljima.

Blaćanin Šimun Sardelić zabilježio je svjedočanstva koja su potresna i dirljiva. Iako je riječ o prikazu osobne i obiteljske prošlosti, ova autobiografija ima i historiografsku vrijednost. Doznajemo tako nevjerovatne crtice iz života međuratnog Blata kao što je ona o odjeku vijesti o ubojstvu kralja Aleksandra. Njegov otac jugonacionalist doživio je taj trenutak iznimno traumatično, noseći sa sobom revolver i iščekujući trenutačne ratne posljedice. Opis ratnih zbivanja u Blatu je izniman i potresan. Po prvi put iz jedne autobiografije doznajemo toliko pojedinosti o strašnoj ratnoj svakodnevnici, ljudima koji su prisiljeni jesti korijenje, beskrajnoj gladi i epidemiji zaraznih bolesti. Autor i njegov mlađi brat su se čudom spasili, zahvaljujući kavi. Njegova majka je kao

Nisam puno očekivao uzimajući ovu knjigu u ruke. Blještava naslovnica me nije privlačila i činilo mi se da je to još jedna od autobiografija. No, prevario sam se. Sa svakom stranicom autor me iskreno i bez ideološke zadržke dublje uvlačio u kaotična zbivanja 20. st. i put o kojem smo toliko puta čuli i koji nas uvijek iznova privuče.

veliki borac odlučila odvesti svoju obitelji iz Blata i pridružiti se mužu u Australiji, otrgnuti je od gladi, nevolje i krutih životnih odnosa u obitelji njezinog muža. Slika oproštaja njegove majke s bakom u ratom razrušenoj kućici bez ijedne riječi i s puno teških misli, jednostavno je fascinantna.

Opis boravka u El Shattu zanimljiv je pogotovo zbog scene u kojoj se da vidjeti kako se na „Jugoslavene“ gledalo s prijezirom. To je bio tek

uvod u mnogo složenije međuljudske odnose u Australiji. Sardelić opisuje vrlo tešku borbu s puno fizičkog rada i posrtaja da podigne život kao stranac. Doseljenici su morali živjeti zasebnim životima kao građani drugog reda i Australci nisu dopuštali njihovu socijalizaciju. Naročito je bilo teško buntovnim mladim ljudima koji su se s vremenom ipak izborili za svoja prava.

Sardelićeva priča je uspješna. On je s puno truda i rada podigao svoju obitelj u Australiji i ostvario san. Stekao imovinu i dobar životni standard. Taj posljednji dio autobiografije je zbog svoje predvidljivosti i najmanje zanimljiv. Osjeća se i kako je autor potpuno opijen vlastitim uspjehom i situiranošću, no to mu i ne možemo zamjeriti. On je bio taj koji je prokrčio put, sam sebi, svojoj obitelji, ali i svim drugim doseljenicima koji su došli poslije njega.

Uz autora, presudnu ulogu u oblikovanju knjige imao je Trevor Sutcliffe. Čini se da bi ga slobodno mogli nazvati suautorom. Ne samo što je osjetio potencijal priče, u početku pisane samo za Sardelićeve potomke, i pogurao je u tisak već i što je upravo on oblikovao Sardelićevu rečenicu, prorahlio njegovu priču, a vjerojatno i izvukao iz njega ono još nešto što je ovu knjigu učinilo neobično privlačnom i pitkom.